

2018. júliusi mérnök évfordulók, emlénapok + **programok**

1. – 150 éve jött létre a Magyar Államvasutak

1868-ban e napon a Magyar Északi Vasúttársaság (MÉV) anyagi nehézségeit kihasználva, annak fő hitelezője, a magyar állam a Társaság kereskedelmileg is előnyösnek látszó Pest - Hatvan - Salgótarján - Józseftárló vonalát 7.500.000 Ft-ért megvásárolta. Ez az intézkedés egyúttal a Magyar Államvasutak (MÁV) megalakulását is jelentette.

3-9. – Nemzetközi Gastroblues Fesztivál

Pakson, az Energetikai Szakgimnázium és Kollégium (ESZI) kijelölt szabadtéri területén, a sportsarnokban és szakrális helyeken rendezik a 26. Nemzetközi Gastroblues Fesztivált. A város polgárai és a rendezvény támogatói szívesen látnak mindenkit, aki a blues, a rock, a jazz, a gasztronómia és a minőségi hazai borok híve, hogy találkozzanak egymással, bemutassák tudásukat, vidám hangulatban kényeztessék el füleiket és gyomrukat. Bővebb információ: <https://gastroblues.hu>

8. – 180 éve született F. Zeppelin léghajó építő

Konstanzban született Ferdinánd Zeppelin (1838-1917) gróf, a világ első héjszerkezetű és kormányozható léghajójának építője. Ferdinánd Zeppelin a merev alumínium vázas léghajó ötletét Schwarz Dávid (1850-1897) magyar feltaláló özvegyétől vásárolta. A Keszthelyen született Schwarz Dávid technikus előbb Szentpéterváron, majd 1897-ben Berlinben épített elől kúpos, hátul sima, hengertestű léghajót.

9. – 150 éve született Korbuly Mihály mérnök

Tótbánhegyesen született Korbuly Mihály (1868-1939) vegyészmérnök, akadémikus, a hazai limnológia megalapítója. Tanulmányait a zürichi műegyetemen és tudományegyetemen végezte, mérnöki oklevelét 1901-ben, a bölcsészdoktorit 1902-ben szerezte. Vízkémiai vizsgálati módszereit külföldön is átvették. Az elméleti munkássága mellett szaktanácsadási és hatósági feladatokat is végzett, kiemelkedő volt a tudományszervezési tevékenysége is. 1902-től a Budapesti Állatélettani és Takarmányozási Állomás vegyésze volt. Egyik tanulmánya alapján állították fel 1906-ban a Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Állomást, melynek 1907-től évtizedeken keresztül igazgatója, a hazai élelmiszeripari szennyvizek kutatásának egyik úttörője volt. Értekezései neves szakfolyóiratokban jelentek meg.

13. – 130 éve született Téri Tihamér mérnök

Budapesten született Téri Tihamér (1888-1964) vegyészmérnök. 1911-27 között több vállalatnál volt üzemmérnök, ill. műszaki vezető (Hungária Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipar RT. Budapest, Phönix Kénsav és Vegyitermékek Gyára RT. Nagybánya stb.). 1927-30 között Budapesten mérnöki műszaki iroda vezetője volt. 1931-33-ban a Szovjetunióban működött, mint szakmai tanácsadó és tervező. Megszervezte a voszkresszenszki kénsav- és műtrágyagyártó kombinátot, majd a moszkvai Giprohim tervezőintézethez nyert beosztást. 1934-ben hazatérve a Konzerv és Édesipari Műhely vezetője lett, majd 1939-45 között a Csillaghegyi Textilgyár mérnök-cégvezetőjeként működött. A világháború után az élelmiszeriparban vitt meghatározó szerepet, 1950-58 között a Cukoripari Kutató Intézet tudományos munkatársa volt.

14. – 130 éve született Lángos Lajos mérnök

Káposztafalván született Lángos Lajos (1888-1959) erdőmérnök. Nagyméretű facsúsztatókat, víztárolót, közutakat, vasútvonalakat és sodronykötél-pályát tervezett valamint épített. Fotobussolának nevezett műszerével a terepfelvételi eljárást jelentékenyen gyorsabbá és olcsóbbá tette. Műszerét a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1910-ben I. díjjal jutalmazta, és a külföld is elismeréssel fogadta.

15. – 130 éve született Binder-Kotrba Géza mérnök

Pozsonyban született Binder-Kotrba Géza (1888-1945) vegyészmérnök, tanszékvezető egyetemi tanár, a gyakorlati mikrobiológia és enzimológia szakembere. 1944-ben óvóhelyet építtetett, ahol elhelyezték a tanszék értékes műszereit; az év decemberében a nyugatra telepített egyetemi hallgatók kísérőjeként utazott Németországba, s ott is hunyt el. Az erjedés mechanizmusának kutatója volt, s foglalkozott a C-vitamin alapanyagának, a szorbóznak mikrobiológiai előállításával.

15. - 125 éve született Jáky József mérnök

Szegeden született Jáky (Janicsek) József (1893-1950) Kossuth-díjas útépítő mérnök, geotechnikus, tanszékvezető egyetemi tanár, akadémikus, a talajmechanika tudományának hazai megalapozója és világszerte elismert tudósa. Budapesten 1933-ban felállította Európa első talajmechanikai laboratóriumát. 1944-ben jelent meg Talajmechanika c. munkája, e tárgykör első magyar nyelvű szakkönyve.

15. – Vasutasnap

Az Ulmann Móric által alapított Magyar Középponti Vasúttársaság Pest és Vác közötti vonalán 1846. július 15-én elindult az első gőzvasúti szerelvény. A Magyar Vasút e napon történő megindulása emlékére tartják a vasutas napot. Budapesten a XIV. Tatai út 95-ben megtekinthető a Magyar Vasúttörténeti Park.

18-22. – Erdészeti-technikai szakkiallítás

Münchenben rendezik a 13. INTERFORST erdészeti-technikai szakkiallítást. Tematika: Erdőtelepítés, erdőápolás; Erdővédelem; Fakitermelés, rönkbegyűjtés; Farönk-tárolás; Erdei út építése és karbantartása; Szállítás speciális járművei; Fafeldolgozás; Fából nyerhető energia hasznosítása; Erdők megőrzése, fa- és tájgondozás, kommunális technika; Mérések, információ-menedzsment, telekommunikáció; Munkavédelem, elsősegély; Szolgáltatások; Famegmunkálás. Információ: www.interforst.de

20. – 120 éve született Korodi Albert mérnök

Budapesten született Korodi (Kornfeld) Albert (1898-1995) villamosmérnök, fizikus. 1916-ban érettségizett a Markó-utcai főreáliskolában. Még abban az évben (akkor még Kornfeld néven) első díjat nyert a XXIII. Országos Eötvös Loránd Matematikai Tanulóversenyen. Később dicséretben részesült az I. Károly Irén Fizikai Tanulóversenyen az 1. díjat nyert Jendrassik György és a 2. díjas Szilárd Leó mögött. Velük iratkozott be a BME gépészmérnöki karára. Szilárd Leóval együtt arra kényszerült, hogy külföldön folytassa tanulmányait, amit a Berlin-Charlottenburgi Műszaki Egyetemen fejezett be, ahol villamosmérnöki oklevelet szerzett. Szilárd Leó hívására ment az AEG Kutatóintézetébe, ahol egy csoport vezetésével bízták meg folyékony fém elektrodinamikus szivattyúzásával működő hűtőgép megvalósítására. 1933-ban jött haza Magyarországra. 1950-ben lett az akkor megalakult Távközlési

Kutatóintézet tudományos főmunkatársa. Idehaza elsőként foglalkozott információ-elmélettel. Munkatársait mindig segítette, több fiatal kollégáját indította el a tudományos kutatás útján.

21-23. – Rádióamatőr találkozó és szakkiállítás

Friedrichshafenben rendezik a 43. HAM RADIO - HAMtronic szakkiállítást, Európa első számú rádióamatőr találkozóját. E rendezvény a Deutscher Amateur-Radio-Club, a DARC immáron 69. találkozója is. Információ: www.hamradio-friedrichshafen.de

27. – 170 éve született Eötvös Lóránd fizikus

Budapesten született Eötvös Lóránd (1848-1919) fizikus, akadémikus és egyetemi tanár. Egyetemi tanulmányait Heidelbergben végezte. Tizenhat éven keresztül volt a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Rövid ideig vallás és közoktatásügyi miniszter, országgyűlési képviselő is volt. Édesapjáról elnevezett kollégiumot 1895-ben alapította. Megalkotta az ún. Eötvös-szabályt, mely szerint a folyadékok felületi feszültsége és a hőmérséklet változása között összefüggés van. Mozgó testek súlya változásával foglalkozó törvényét Eötvös-hatásnak nevezték el. Kimutatta a súlyos és tehetetlen tömeg azonosságát, amely alapot adott Einstein általános relativitás-elméletéhez. A föld belső rétegeinek gravitációs vizsgálatainál használatos kettős ingát (1901-1903 években) a Balaton jegén, Balatonfüred és Tihany között próbálta ki és hitelesítette. A műszert 1906-ban mutatta be a tudományos közvéleménynek.

30. – 110 éve született Kádas Kálmán mérnök

Kisorozsiban született Kádas Kálmán (1908-1985) gépészmérnök, gazdasági mérnök, egyetemi tanár. 1955-től az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem közlekedés-gazdaságtani tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, 1957-1964. között a közlekedésmérnöki kar dékánja. Munkássága kiterjedt az ipargazdaságtanra, a közlekedés-gazdaságtanra, a közlekedésszisztikára, az ökonometriára és a prognosztikára is.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaptár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaptar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2018-ban – Magyar Mérnöki Kamara (www.mmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök